

toetsingskader

robuuste omgevingsdiensten

Op 22 juni 2023 heeft het Interbestuurlijk programma (IBP) VTH robuustheidscriteria vastgesteld. Deze zijn uitgewerkt in 6 kritische prestatie-indicatoren. Daarnaast is een toetsingskader opgesteld waarmee omgevingsdiensten zelf kunnen toetsen of ze voldoen aan de robuustheidscriteria. Hierop is op 25 augustus en 15 september 2023 nog een vervanging van de vragenlijst ontvangen. Dit document is het resultaat van de beantwoording van het toetsingskader door de OD NHN. Alle vragen in het toetsingskader zijn voorzien van antwoorden en, waar gewenst, voorzien van een toelichting.

Dit ingevulde toetsingskader vormt de basis voor het op te stellen plan van aanpak, waarin staat wat er nodig is om per 1 april 2026 aan alle robuustheidscriteria te voldoen.

omgevingsdienst nhn

Toetsingskader robuuste omgevingsdiensten

- 1) *Wordt aan alle randvoorwaarden voldaan zoals opgenomen in de door het BO IBP VTH vastgestelde notitie? Zo nee, neem in pva op wat daarvoor moet gebeuren.*

	Ja	Nee
a) Alle gemeenten en provincies nemen deel aan de omgevingsdienst en hebben alle basistaken volledig overgedragen	X	
b) De governance is ingericht, er is sprake van goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap, onafhankelijkheid en gezag het accounthouderschap is ingevuld, de directeur heeft een stevige positie en mandaat (als aan 1 van deze onderdelen niet wordt voldaan dan nee invullen) (heeft samenhang met pijler 5)		X
c) Voor de minimale omvang telt uitsluitend de omzet van de basis- en milieugerelateerde taken. Er is een duidelijk onderscheid tussen deze taken en de niet milieugerelateerde plustaken		X
d) Er wordt zelfstandig voldaan aan de minimale normen voor robuustheid		X
e) Zijn er specifieke kennisgebieden of taken die door een andere dienst worden uitgevoerd? Zo ja, specificatie in pva met daarbij de gemaakte afspraken over o.a. verantwoording		X
f) Bij de toetsing wordt rekening gehouden met de robuustheid in de toekomst (meerjarig perspectief, waarbij ook onderscheid wordt gemaakt tussen structurele en incidentele middelen)		X

Toelichting randvoorwaarden

- 1b) De OD NHN voldoet aan 4 van de 5 elementen. Aan het criterium ‘goed opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap’ voldoet de OD NHN nog niet geheel.
- 1c) Bij de (financiële) inrichting van de OD NHN is bij de oprichting geen duidelijk onderscheid gemaakt tussen de milieu- en

niet-milieugerelateerde taken. Er is wel een onderscheid in financiële zin tussen de gemeentelijke - en provinciale taken.

- 1d) Er wordt niet zelfstandig voldaan aan alle Robuustheidscriteria (6).
- 1e) De taken die aan de OD NHN zijn opgedragen voert de OD NHN zelfstandig uit. De OD NHN voert daarnaast taken uit voor de gehele provincie Noord-Holland, ook in de werkgebieden van de andere omgevingsdiensten in Noord-Holland.

Kritische prestatie indicatoren (KPI's)

1. *De omvang van het regionaal werkprogramma (VTH-uren, inclusief ketentoezicht) gecombineerd met percentage medewerkers in eigen dienst. Deze omvang (basis- en milieu gerelateerde plustaken) is minimaal € 16,5 miljoen (2023, inclusief overhead) en 80% van de medewerkers in het primaire proces is in dienst van de organisatie*

OD NHN status:

De omvang van de vastgestelde begroting 2023 is € 21,6 miljoen in totaal. Daarvan is € 8,8 miljoen bestemd voor milieutaken. Naar rato kan € 3,8 miljoen van de overhead toegerekend worden aan de milieutaken. Dat betekent dat de totale omvang van de milieutaken in de begroting 2023 van de OD NHN € 12,6 miljoen bedraagt. In de vastgestelde begroting van 2024 is overigens al een stevige doorgroei voorzien waarmee grotendeels aan het criterium zou worden voldaan. Eind juli 2023 is ruim 85% van de medewerkers in het primaire proces in dienst van de OD NHN.

2. *De dienst voldoet aan de geldende kwaliteitscriteria VTH voor zowel de basis- als de plustaken;*

OD NHN status:

In 2023 wordt gewerkt aan een inventarisatie om te bepalen of de OD NHN aan de kwaliteitscriteria voldoet. Op basis hiervan zal de OD NHN een opleidingsplan VTH opstellen. Opleidingen zijn een onderdeel van de VTH kwaliteitscriteria, naast bijvoorbeeld het aantal 'vlieguren'. Voor dit project wordt gebruik gemaakt van een subsidie vanuit het IBP VTH.

3. *De dienst heeft voldoende aandacht, capaciteit en budget voor innovatie, blijkend uit aanwezigheid van een (meerjarig) innovatieagenda en vrij besteedbaar budget voor innovatie;*

OD NHN status:

De OD NHN kent geen meerjarige innovatieagenda en/of een vrij besteedbaar budget voor innovatie. Innovatie is dicht bij het daadwerkelijke vak georganiseerd op de vakafdeling zelf.

4. *De dienst kan risico's en veranderingen in de omvang van het overgedragen takenpakket opvangen door het aanhouden van buffers (weerstandsvormogen). Dit blijkt uit afdoende algemene reserve voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers en expliciete afspraken over uitname;*

Ambtelijk is toegelicht dat dit robuustheids criterium gaat over het opvangen van veranderingen tot 15% van de omvang van het takenpakket.

OD NHN status:

Conform de geldende regionale afspraken worden eventuele financiële risico's boven de algemene reserve van 2,5% gedragen door de deelnemers. Indirect kent de OD NHN daarmee een 100% financiële risicodekking. Er bestaat een uittredingsregeling die geldt voor die taken die door de individuele deelnemers bij oprichting aan de OD NHN zijn overgedragen. In die gevallen draagt de uittreder, vastgesteld door het AB, zorg voor de kosten van (een deel) van de uittreding. De mate waarin deelnemers bij oprichting bovenop de wettelijke basistaken additionele plustaken hebben ingebracht, verschilt wezenlijk per deelnemer. De uittredingsregeling geldt niet voor die taken die inmiddels bovenwettelijk (meerjarig) incidenteel of structureel worden uitgevoerd.

5. De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld. Er wordt informatiegestuurd gewerkt. Dit komt tot uitdrukking in percentage van de uitvoeringsformatie VTH voor businessintelligence en een opleidingsbudget van 3% van de loonsom;

OD NHN status:

Het betreft hier eigenlijk drie sub-criteria, namelijk: werk, mensen en geld. De OD NHN kan op dit moment nog beperkt de relatie leggen tussen werk, mensen en geld. De reden hiervoor is dat langdurig met name gestuurd is op uren-inzet;

Informatiegestuurd: de OD NHN heeft zeer beperkte ambtelijke capaciteit om structureel informatiegestuurd te werken. Ook is de datakwaliteit zelf nog niet voldoende op orde en daarnaast is er voor verdere ontsluiting/analyse (van data naar informatie) nauwelijks capaciteit. Het beschikbare budget voor de ontwikkeling van personeel is 1,5% van de loonsom.

6. De dienst past bij de identiteit van het werkgebied en er is sprake van samenhang (coherentie) in het takenpakket en logica in het geografisch werkgebied. De maatschappelijke opgave staat centraal.

OD NHN status:

Het takenpakket en de expertises van de OD NHN zijn afgestemd op de aard en ligging van het werkgebied: landelijk (agrarisch) gebied, met een lange kustlijn (zoet- en zout water) en natuurgebieden (Natura 2000). Dit werkgebied is voor wat betreft de gemeentelijke taken ontstaan conform het werkgebied van de Veiligheidsregio. De afname van plustaken, waar advisering onder valt, verschilt behoorlijk per gemeentelijke deelnemer. Als het gaat om de (gezamenlijke) betrokkenheid bij de grote maatschappelijke transitieopgaven in het fysieke domein dan is een aantal gemeenten koploper, maar in de gezamenlijkheid is hier nog wel een slag te maken. Vanwege de diversiteit aan afname van diensten en producten (Producten- en Diensten Catalogus) staat bij diverse deelnemers de maatschappelijke opgave centraal en bij andere deelnemers minder of niet.

Behalve bij het robuustheids criterium 'innovatie' zijn er bij alle criteria concrete acties gaande of opgestart om de professionaliteit van de organisatie en daarmee de robuustheid te versterken. De snelheid, samenhang en structurele houdbaarheid van deze ontwikkelingen zijn echter op dit moment nog niet voldoende om met zekerheid te stellen dat in de komende jaren wél aan de robuustheids criteria wordt voldaan. Een meerjarig, bestuurlijk gedragen transitieplan is daarvoor noodzakelijk.

De omgevingsdienst moet in staat zijn tijdig en adequaat producten en diensten te ontwikkelen met het oog op toekomstige opgaven. Er dient daartoe voldoende aandacht, capaciteit en budget te zijn voor innovatie. Onder innovatie wordt verstaan: een sterk vernieuwd product (bv. wijze van monitoring), dienst (bv. digitaal inzien van vergunningen), proces (bv. vergunningverlening of digitaal opsporen) of manier van werken (bv. toezicht met behulp van drones). Innovatie mag niet ten laste komen van het primaire proces. Op enig moment worden de ontwikkelde innovaties onderdeel van het primair proces. Uit de (meerjarige) innovatiekalender moet blijken hoe innovatie binnen de organisatie is geagendeerd en georganiseerd.

2) Is er een (meerjarige) innovatieagenda?

- a) Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva aanpak opnemen hoe deze innovatieagenda er gaat komen.*
- b) Zo ja, is er vrij besteedbaar budget voor innovatie?*
  - i. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In pva aanpak opnemen hoe dit vrij besteedbare budget er gaat komen.*
  - ii. Zo ja, voldoet dit aan het percentage van minimaal 1% van de begroting? Zo nee in pva opnemen hoe dat er gaat komen.*

Antwoord:

Binnen de OD NHN wordt binnen de vakafdelingen gewerkt aan innovatie binnen de vakgebieden. Voorbeelden hiervan zijn het drones-team en het besluit om over te gaan tot digitaal handhaven. Ook bijvoorbeeld op het gebied van circulair wordt de OD NHN gewaardeerd, in de regio en op landelijk niveau. De OD NHN heeft echter geen centraal vastgestelde innovatieagenda, noch een geoommerkt vrij besteedbaar budget voor innovatie.

De dienst kan relatie leggen tussen werk, mensen en geld.

De omgevingsdienst heeft een opleidingsprogramma met daarin opgenomen het reguliere onderhoud van kennis, kunde, en vaardigheden en de benodigde investeringen in opleiding en training ten bate van nieuwe kennis, kunde en vaardigheden.

3) *Het opleidingsbudget voor het onderhoud van kennis, kunde en vaardigheden is tenminste 3% van de loonsom. De begroting dekt de benodigde middelen voor de uitvoering van het opleidingsprogramma (De gehanteerde definities voor de opleidingsuitgaven en het loonkostenbudget zijn conform het A&O fonds gemeenten).*

- a. *Zo ja, wat is het percentage?*
- b. *Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze KPI. In plan van aanpak opnemen hoe deze er gaat komen.*

Antwoord:

In de begroting 2023 is het totale opleidingsbudget € 313.900. Dat is 1,5% van onze loonsom en daarmee wordt de gestelde norm van 3% niet gehaald. De OD NHN kent (nog) geen centraal opleidingsprogramma. Wel worden organisatiebreed competentiegerichte opleidingen aangeboden via bijvoorbeeld Goodhabitz en wordt gebruik gemaakt van gerichte vaktrainingen/ opleidingen, waaronder bijvoorbeeld ook trainingen op het gebied van de Omgevingswet.

De omgevingsdienst beschikt over een business-intelligence (BI) strategie. Die beschrijft onder andere hoe de organisatie gegevens verzamelt, analyseert en benut om beslissingen te nemen en welke ambities men heeft met het beoogde resultaat en hoe dat te realiseren. Het advies is dat de omgevingsdienst drie fte in dienst heeft die werkzaam zijn op het gebied van BI.

4) *Beschikt de omgevingsdienst over een business- intelligence strategie?*

- a. *Zo ja waar blijkt dat uit? Hoeveel fte is beschikbaar voor deze werkzaamheden?*
- b. *Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. In plan van aanpak opnemen hoe deze strategie er gaat komen.*

Antwoord:

Binnen de OD NHN is minder dan 3 fte dedicated werkzaam op business intelligence. Op dit moment is er nog geen sprake van een business intelligence strategie.

IV. Kwaliteitscriteria

5) *Wordt voldaan aan de kwaliteitscriteria (voor alle taken)?*

- a. *Zo ja beschrijf waar dat uit blijkt.*
- b. *Zo nee, wat is daarvoor nodig (opnemen in pva)?*

Antwoord:

Op dit moment is onvoldoende inzichtelijk in hoeverre de OD NHN voldoet aan de laatst vastgestelde kwaliteitscriteria VTH. Om te komen tot een opleidingsplan kwaliteitscriteria VTH wordt subsidie ingezet vanuit het Interbestuurlijk Programma VTH. Op dit moment moet deze vraag dan ook met ‘nee’ beantwoord worden. Eventuele vervolgcities nemen we op in het plan van aanpak.

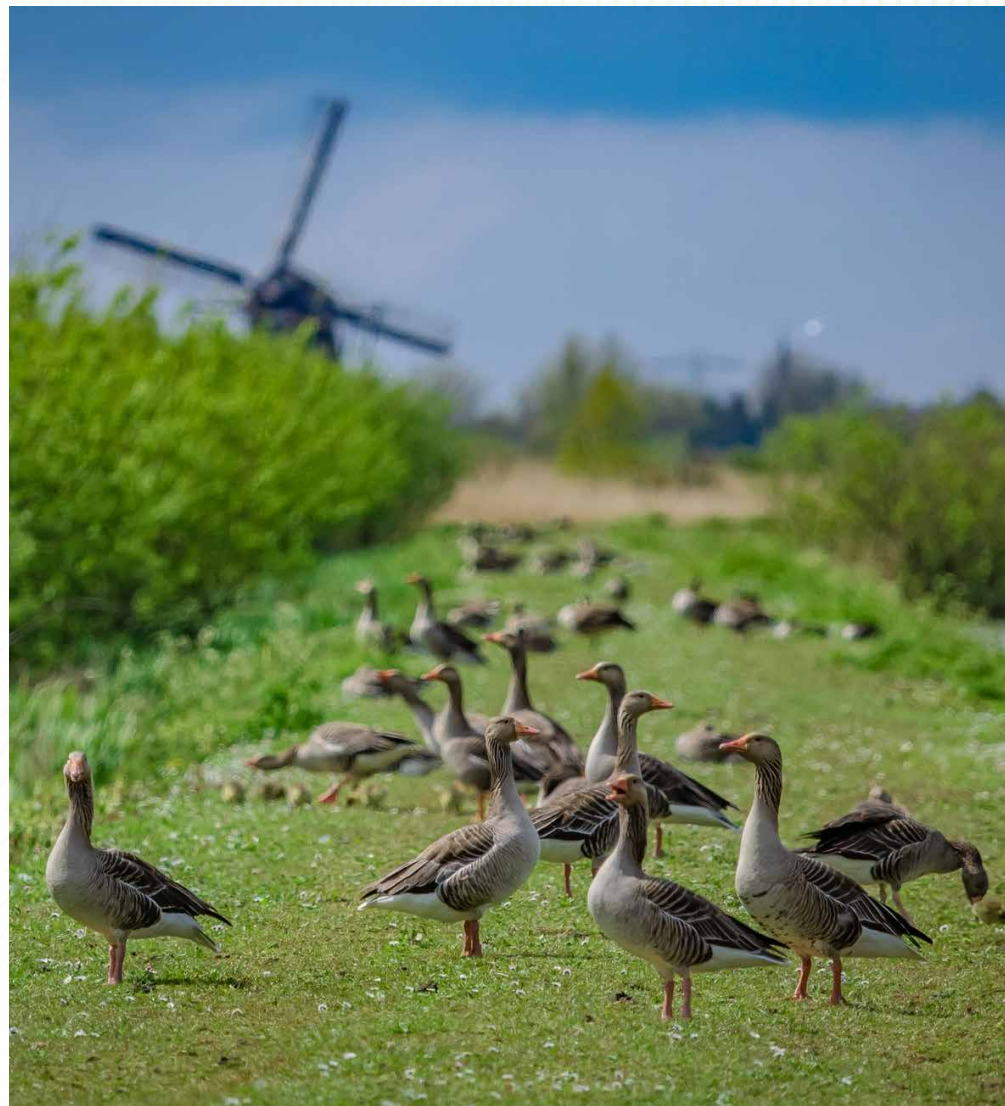

V. Congruentie en samenhang werkgebied

- 6) *Is het werkgebied congruent met het karakter van het werkgebied en de maatschappelijke opgaven?*
- a. *Zo ja, waar blijkt dat uit?*
  - b. *Zo nee, welke mogelijkheden zijn er om die congruentie te bereiken (opnemen in pva)?*

Antwoord:

Het takenpakket en de expertises van de OD NHN zijn afgestemd op de aard en ligging van het werkgebied: landelijk (agrarisch) gebied, met een lange kustlijn (zoet- en zout water) en natuurgebieden (Natura 2000). Dit werkgebied is voor wat betreft de gemeentelijke taken ontstaan conform het werkgebied van de Veiligheidsregio. De afname van plustaken, waar advisering onder valt, verschilt behoorlijk per gemeentelijke deelnemer. Als het gaat om de (gezamenlijke) betrokkenheid bij de grote maatschappelijke transitieopgaven in het fysieke domein dan is een aantal gemeenten koploper, maar in de gezamenlijkheid is hier nog wel een slag te maken.

7) *Hoe groot is de omvang van het regionaal werkprogramma (VTH-uren) (inclusief ketentoezicht), uitgesplitst naar basistaken en milieugerelateerde plustaken en overige plustaken (inclusief overhead)?*

Antwoord:

Voor het uitvoeringsprogramma 2023 van de OD NHN ziet de verdeling er als volgt uit:

Uitvoeringsprogramma 2023	in uren (*1000)	in € (* 1000)
Milieutaken (gemeenten)	149	€ 13.930
Milieutaken (provincie)	7	€ 660
Plustaken (niet milieu, provincie)	103	€ 9.220

Toelichting op Uitvoeringsprogramma (UP)

Naast de opdrachten/taken benoemd in het uitvoeringsprogramma (UP) ontvangt de OD NHN incidentele opdrachten. Dat zijn de zogenaamde 'overige plustaken'. Deze opdrachten hebben vaak een structureel karakter.

Bij het opstellen van het UP is geen onderscheid gemaakt tussen basistaken en niet-basistaken. De globale inschatting in de verdeling is gemaakt op basis van de OD NHN-producten.

8) *Voldoet de omvang van de omzet voor basis- en milieugerelateerde plustaken (inclusief overhead) aan de vastgestelde geïndexeerde norm van € 16,5 miljoen?*

- a. *Zo ja, wat is de capaciteitsverdeling over de verschillende benodigde functies en is minimaal 80% van de medewerkers in vaste dienst?*
- b. *Zo nee, zijn er mogelijkheden om aan die omzet te komen door de uitbreiding met milieugerelateerde plustaken door de huidige deelnemers, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria? Of zijn er mogelijkheden om de capaciteit voor basis- en milieugerelateerde taken op te plussen? Beschrijf dit in het pva. Geef daarbij ook aan welke stappen er worden gezet om 80% van de medewerkers in vaste dienst te krijgen.*

Antwoord:

De OD NHN voldoet op basis van de begroting 2023 niet aan de vastgestelde geïndexeerde norm van € 16,5 miljoen voor de basis- en milieugerelateerde plustaken. Ja, er zijn mogelijkheden om tot uitbreiding van deze specifieke omzet te komen. Hiermee is voor de begroting 2024 een start gemaakt. Dit onderwerp komt terug in het plan van aanpak.

Voor de onderwerpen VTH Kwaliteitscriteria en het in dienst hebben van 80% van de medewerkers verwijzen we naar respectievelijk vraag 7 en kpi 1.

OD NHN VII. Continuïteit

- 9) *Zijn er i.v.m. het efficiënter kunnen werken (o.a. door robuustere overhead) mogelijkheden voor de uitbreiding met niet-milieugerelateerde plustaken, waarbij de uitgebreide taken voldoen aan de kwaliteitscriteria?*

Antwoord:

Elke vakdiscipline vereist zijn eigen robuustheid. Er zal eerst geïnvesteerd moeten worden in de uitbreiding van het volume en harmonisatie van (de afname) van de producten uit de Producten- en Diensten Catalogus (PDC), voordat de vruchten van schaalvergroting kunnen ontstaan. Tegelijkertijd blijkt het aantrekken en/of intern opleiden van senior vakmensen een uitdaging waarop geïnvesteerd zal moeten blijven worden.

- 10) *Welke afspraken zijn gemaakt in de gemeenschappelijke regeling over het terugnemen van (milieugerelateerde) plustaken?*

Antwoord:

Na verkregen toestemming van zijn vertegenwoordigend orgaan kan een deelnemer schriftelijk verzoeken uit de regeling te treden. Een verzoek om vermindering van taken wordt gelijkgesteld aan een gedeeltelijke uittreding voor wat betreft deze taken. Dat betekent dat onder 'uittreden' ook wordt verstaan 'vermindering van taken'. Er wordt bij uittreding een opzegtermijn van ten minste twaalf maanden in acht genomen, vanaf het moment dat een deelnemer zijn verzoek tot uittreding schriftelijk bij de OD NHN heeft ingediend. De uittredende deelnemer vergoedt de schade die het rechtstreeks gevolg is van uittreding. Bij uittreding in de

vorm van vermindering van taken stelt het AB de verschuldigde schadeloosstelling vast aan de hand van de Beleidsregels vermindering extra takenpakket. In bijzondere omstandigheden kan het AB een andere schadeloosstelling vaststellen. Het bovenstaande geldt alleen voor de (oorspronkelijke) taken (basis en plus) die ingebracht zijn in de lumpsum. Dit geldt niet voor de (plus)taken die na oprichting zijn ingebracht. De uittredingsregels gelden voor de lumpsum-inbreng.

- 11) *Zijn deze afspraken toereikend om ook bij terugname robuust te kunnen blijven?*

- a. *Zo ja, waar blijkt dat uit?*
- b. *Zo nee, wat moet er worden geregeld om ook bij terugname robuust te kunnen blijven (opnemen in pva)?*

Antwoord:

Momenteel is de OD NHN (nog) niet voldoende robuust. Het uittreden van grote of meerdere deelnemers uit de OD NHN vormt daarmee meteen een aanvullende bedreiging voor de robuustheid. Dit onderwerp komt terug in het plan van aanpak.

odnhn VII. Continuïteit

De omgevingsdienst brengt, conform de voorschriften uit de BBV, bij de begroting en de jaarrekening het weerstandsvermogen in beeld. Doel van het weerstandsvermogen is om afdoende algemene reserve te hebben voor geïdentificeerde risico's en onverwachte operationele tegenvallers. Er vindt jaarlijks een actualisatie van de bepaling van het weerstandsvermogen plaats, op basis van een actuele risicobeoordeling. Daarbij wordt ook de mogelijke financiële impact van risico's wordt geactualiseerd.

12) Heeft de omgevingsdienst een weerstandsratio van minimaal 0,8?

- a. Zo ja, wat is de ratio?
- b. Zo nee, is expliciet (in de GR of in beleidsregels) vastgelegd dat (bepaalde) risico's worden opgevangen door deelnemers?
- c. Zo nee, de dienst voldoet niet aan deze kpi. Opnemen in pva hoe aan weerstandsratio van minimaal 0,8 wordt voldaan danwel beschrijven hoe vastgelegd gaat worden dat risico's worden opgevangen door de deelnemers.

Antwoord:

De begroting 2024 is op 13 september 2023 in het algemeen bestuur vastgesteld met een ratio van 0,9. In de begroting 2023 is deze ratio nog 0,67. Na het vaststellen van de begroting 2024 voldoet de OD NHN aan dit robuustheids criterium.

13) Als robuustheid niet te bereiken is met uitbreiding van taken of opplussen van capaciteit, welke mogelijkheden voor fusies zijn er gelet op het voldoen aan de omzetnorm voor basis- en milieugerelateerde plustaken en de vereiste congruentie met het werkgebied? Uitleggen in pva wat de af/overwegingen in dit kader zijn geweest m.n. m.b.t. de congruentie.

Antwoord:

De OD NHN ziet voldoende mogelijkheden om binnen de eigen regio de criteria voor meerjarige robuustheid te bereiken. Maar dit hangt vooral af van de (gezamenlijke) bereidheid van deelnemers om stevig eigenaarschap op deze GR te gaan vertonen. De mogelijkheden zullen verder worden uitgewerkt in het plan van aanpak.

14) Zijn daar al (oriënterende) gesprekken over gevoerd? Graag uitkomsten opnemen in het plan van aanpak.

Antwoord:

Ambtelijk is er tussen de directeurs van de OD's in de provincie Noord-Holland in het voorjaar van 2023 voorzichtig begonnen met verkennende gesprekken. Hieruit zijn nog geen concrete voorstellen of afwegingen voort gekomen.

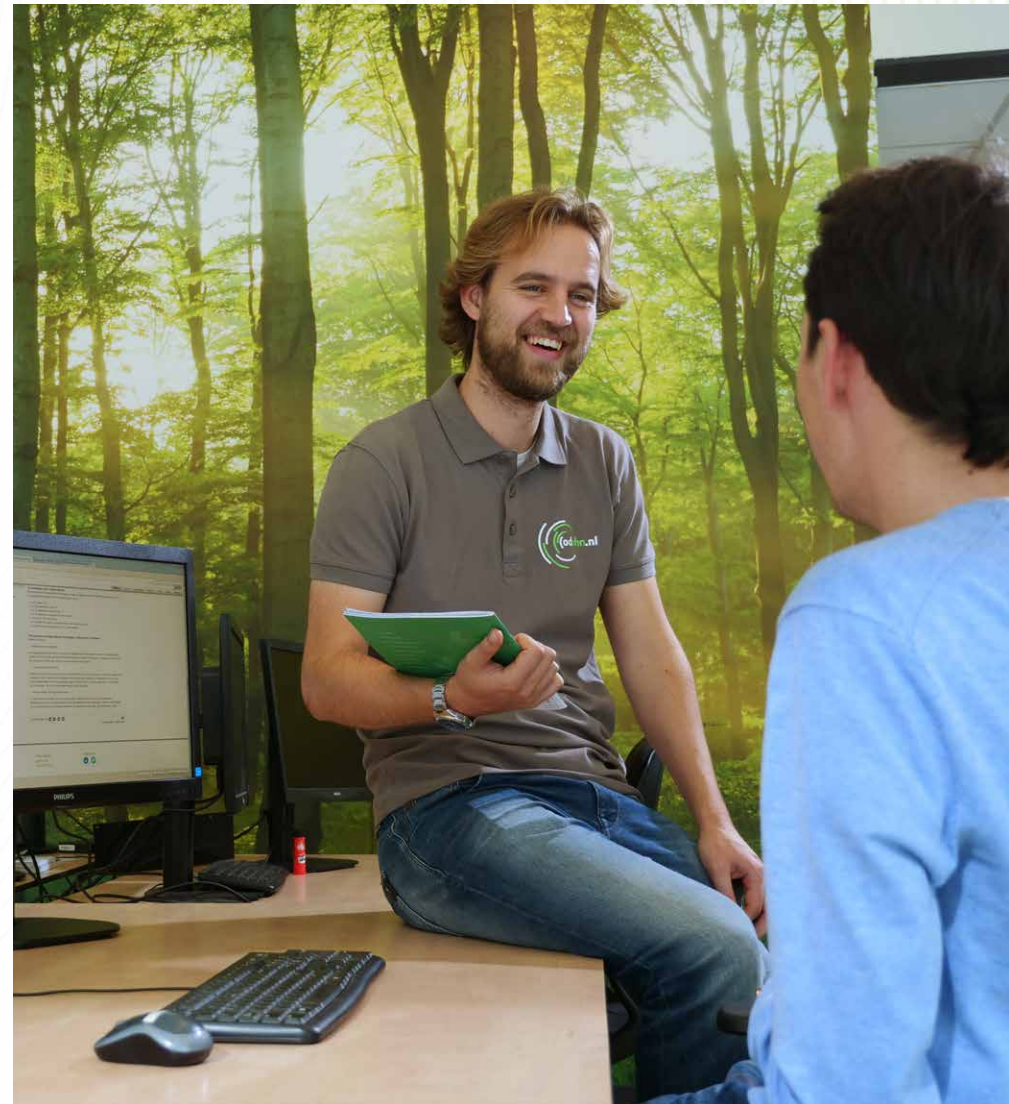

odnhn VII. Continuïteit

- 15) *Wordt met de beoogde fusie voldaan aan alle randvoorwaarden en genormeerde kpi's voor robuustheid?*
- a. Zo ja, vul een gecombineerd toetsingskader in.*
  - b. Zo nee, beschrijf welke andere mogelijkheden er zijn om aan de robuustheidscriteria te kunnen voldoen.*

Antwoord:

Zie antwoord bij vraag 13.

Datum: September 2023

Adres: Postbus 2095, 1620 EB HOORN | **Bezoekadres:** Dampten 2, 1624 NR HOORN

